

פרק ראה תשס"ט

הרגען איד! אויב איר גיט זי הרגעען דארפט איר מיך
ויליל איד בין א איד!
הרגעען איד, וויליל איד בין א איד!

דער עולם איז געוווארן איבעראשט, וויל דער מענטש
וואס האט דאס געשריגן איז געוווען דער באלייטער
אָפּוֹטְעַקֵּר (פארמאיסט) פון שטאַט. ער איז געוווען אַיִינֶר
פון די חשוב'סטע מענטשן אַיִן שטאַט. ער האט אויסגעהיילט
אַסְאָךְ מענטשן אַיִן שטאַט אָוָן ער איז אַיִיבִּיג געוווען גרייט צו
העלפֿן יעדען אַיִינֶר טאג אָוָן נאכְט. אַבעָר, קיינער האט נישט
געוואָסָט אָז ער איז אַיִד! וויל, ער איז קיינמאָל נישט
געקומען אַיִן שׂוֹל, אָוָן ער האט פֿאָרְקוּיפֿט אלָעַ מִנִּי נישט
כְּשֶׁרֶיךְ עָסָן, אָוָן זִין גַּעֲשַׁעַט אַיִן גַּעֲוֹעַן אָפּעַן שְׁבַת אָוָן אַפְּילָוּ
יּוֹם כִּיפּוֹר.

א גראיסע איבערקערניש האט געהערשט צוישן דעם
גוייעשע עולם. וויל, א חלק פון די גוים האבן געתענהעט או
דעער מענטש אין איזוי השוב, אז מײַזאל איהם נישט הרוגענען.
אבער א צוויתע חלק פון די גוים האבן געתענהעט אז אויב
דעער אפֿוּטְעָקָר איז איד, דארפֿן זי איהם אויך הרוגענען. עס
אייז געווארן א גראיסע שטיפעניש צוישן די גוים, און באָלֶד
דעָרָנָאָך האבן די גוים אַנגָעָהָוִיבָן צו שלאגן איינער דעם
אנדרען.

די גענעראל אוון זיינע סאלדאטן האבן עס דערזעהן,
אָרְן זַיִי הָאָבָן נִישְׁתַּגְּעוֹוֹסֶט וּוְאָס צַוְּהָן, וּוְיִלְלָזְזֵל זַיִי זְעַנְעָן
געוֹעָן אַמִּיעָט קָעָגָן דָּעַם גְּרוֹיס עֲולָם פָּוּן רְוִישָׁע
שְׂטָאַטְסְמַעְנְטָשָׁן. בְּקִיצָּוֹר, זְעַנְעָן דַּי "פָּעַטְלִיאָרָעְפְּצָעָס"
עַנְטָלָאָפָן פָּוּן יְעַנְעָם פְּלָאָזְזָן זַיִי גַּעֲהָאָט קִין
עַזָּה קָעָגָן דָּעַם עֲולָם וּוְאָס הָאָבָן זַיִק יַעַצְטַג גַּעֲרִיגַט צְוִוִּישָׁן
זַיִק. דַּי "פָּעַטְלִיאָרָעְפְּצָעָס" הָאָבָן גַּעֲזָגָט אַז זַיִי קְוֹמָעָן בְּאַלְטָ
צְוָרִיק "מַסְדָּר" זַיִין דַּי אִידָּן. וּוּעָן דַּי "פָּעַטְלִיאָרָעְפְּצָעָס" זְעַנְעָן
אוּוּעָק גַּעֲגָנָגָן זְעַנְעָן דַּי אִידָּן אַנְטָלָאָפָן פָּוּן דָּעַר פְּלָאָז, אוּן
בָּה זַיִי זְעַנְעָן קִינְמָאָל נִישְׁתַּגְּעַרְךְ גַּעֲקוּמָעָן. דָּעַר אַפּוּטְעַקְעָר
הָאָט עַנְטָלָאָפָן מִיט זַיִינָע אִידִישָׁע בְּרוֹדָעָר, אוּן לְכָאֹרָה אַיז עַר
גַּעֲוָאָרָן אַבְּלָעַל תְּשׁוּבָה. (מַעֲשָׂה פָּוּן רַ' שְׁלוּם שְׁוּדָרָן זַיִל,
וּוְאָמָּת עַת וּמַהְעַרְטָן פָּוּן רַ' יַעֲבָר בְּאַמְשָׁעָצָה זַיִל)

מען זהה פון די מעשה או דער פינטעלע איד, דער
אידישע נשמה וווערט קיינמאל נישט ארישגעלאשן. וויל מיר
זענען ד' יתברךס "עם סגולה". אויב איינגער וואס איז איזוי
וווײיט פון אידישקייט קען שפֿרַן אָ קְשָׁר מִיטֵּן אַיְבָּרְשְׁטָעַן,
זאלן מיר כל שכן וככל שכן שפֿרַן אָ שְׁמָחָה אוֹ מִיר זענען בני
מלכטם. וווען ס'קומט אונטער אַ נְסִיּוֹן לְעֵגֶל, מיר דארפֿן
געדענkan אַז מיר זענען בני מלכטם. דורך דעם ווועלן מיר אַיְבָּיג
טויהן דעם רצון ד' מתוך אַ גָּעוֹוָאַלְדִּיגָּעַ שְׁמָחָה ווָאַס אַ בְּנֵה אַט
ווען ער דינט ווַיְיַעַט אַיְן הַיְמָעֵל דעם מלך מלכי המלכטם.
גוט שבת אלע אידן.

גוט שבת אלע אידן. דער אייבערשטער זאגט אונז קלאר אין די וואכעדייגע סדרה או די אידן זענען די שפיז פון אלע פעלקער אין די גאנצע וועלט. איזוי ווי עס שטייט אין פסוק: " כי עם קדוש אתה לה' אלקייך ובך בחר ה' להיות לו לעם סgalha מכל העמים אשר על פנוי האדמה" (יד,ב) וויליל דו ביסט א פאלק וואס איז הייליג צו דעם אייבערשטען דיין ג-ט, און דער אייבערשטער האט דיך אויסגעועטל צו זיין א באיליכט פאלק מערד פון אלע פעלקער אין די וועלט.

אַפְּלִילוּ דָּעַר אִיד אֵין אֶ "טוֹזָעָנָטָע מִילָּ" אוֹוָעַק פָּוָן
אִידְישְׁקִיטַט, אֵין עַר נַאֲכָלֵץ בַּאֲלִיבַט בַּיְמַים אַיְבָעַרְשְׁטָעַן. דָּאָס
לַיְבָשָׁאָפַט צַוְּיָשָׁעַן אִיד אָוָן דָּעַר אַיְבָעַרְשְׁטָעַן לִיגַט אֵין דָעַם
הָאָרֶץ פָּוָנָעָם אִיד, דָּעַם "פִּינְטָעַלְעָ אִיד". דַּי פָּאַלְגָּעַנְדָּע
מַעַשָּׂה טָוָט וּוַיְיַזֵּן אָרוּפַּ אַשְׁטָּאָרְקָע אָוָפַּן דָעַם כָּחַ פָּוָנָעָם
פִּינְטָעַלְעָ אִיד.

רולדאנד אין די יאר תרע"ט אין געפערליךע פלאז פאר אידן. וויל אל אין די יארן האבן די קומאניסטען ימ"ש זיך געקריגט מיט א גרוועפּ רוסישע רישעים מיט דעם נאמען "פעטליארעדצעס". בידיע צענען געוווען אנטיס-סעמיטן. עס וואלט געוווען גאנץ גוט אויב בידיע האבן נאר געהארגעת דעם אנדערן. אבער לידען האבן בידיע געהארגעת אסאך אידן אויך. טאמער די קומאניסטען האבן קאנטראלירט א שטאט האבן זי באשולדיגט די אידן. זי' האבן געטענה'עט או די אידן צענען געוווען שותפים מיט די "פעטליארעדצעס". טאמער די "פעטליארעדצעס" האבן קאנטראלירט א שטאט האבן זי באשולדיגט די אידן, זי' האבן געטענה'עט או די אידן צענען געוווען שותפים מיט די קומאניסטען. בקיזור, עס איז געוווען אושווערש איזטן פאר די אידן.

אמאל האבן די "פערטיליארעדפעס" ימ"ש גענומען
קאנטראל פון א געוויסע שטאט וואס איז געווען פול מיט אידן.
די רשייעים האבן געהיינט איז די אידן זאלן צוזאמענטקומווען אין די
גרויסע פלאץ (צענטער) פון שטאט, דארט אין יונגעם פלאץ
האבן די "פערטיליארעדפעס" געלפלאנט צו שייסן אלע אידן. די
גוייעש שטאטסמענטשן האבן געהאלפן אַרוֹסְצּוֹשְׁלָעֵפְן אלע
אידן פון די הייזער. ווען די אידן זענען אַנְגַּעַקְׂמוּעַן צו דער
פלאץ, האט איינער פון די גענעראלן פון די "פערטיליארעדפעס"
געהאלטן אין מיטן רעדן זייןע שטוט'עם פאר א גרויסע עולם
פון די שטאטסמענטשן וועלכע זענען געקוּמוּעַן זעהן ווי
מאיגיט הרגענען די אידן. "יעצט לאמיר מאכן", האט ער
אנגעהוריין צו זאגן, "א ביישפיל פון די אידן וועלכע זענען
מורד במלכות. ידען איינער זאל קוּקְן אוֹן זעהן וואס עס
באקוּמֶט איינער וואס איז מורד במלכות, כדי קיינער זאל נישט
נאָרְמָאָרְזִי אַיְדָּוָן"

די סאלדאטן האבן אנגעגריט זיעערע בייקסן. די אידן האבן געציטערט פון פחד. און די גוים וועלכע צענען געקרומען זעהן, האבן זיך דערפריט צו זעהן אוּז מאָג'יזט הרגונען די אידן. דער גענעראל האט געהיסן די סאלדאטן צו שייסן נאך מען צילט "דררי". די סאלדאטן האבן געצילט זיעערע בייקסן

לע"נ יצחק אייזיק בן יוסף שמואל ע"ה

נא לעין ברך זה לאחר התפילה. לנבר גליון זה לרجل שמחה או אירע אחר, נא להתקשר למתחי, וואלפבערג 3234-3623 (845)

נאכדעם וואס מען ענדיגט לערנען אין בית מדרש: ליינ צוריך די ספרימט! תעשה את המוצה בשלמות!